

SODOBNE DRUŽBE
(24. april 2005)

NATANČNO PREBERITE NAVODILA !

1. Pri izpolnjevanju uporabljajte **svinčnik**.
2. Na listu za odgovore označite različico vprašalnika, na katerega odgovarjate, tako da **pri napisu »Različica vprašalnika« pobarvate C**.
3. **Označite vaš študijski status**. Izredni študenti in tisti, ki opravljate diferencialni izpit, pobarvajte krožec pred besedama »Izredni študent«. Vsi, ki imate status rednega študenta(-ke), pobarvajte krožec pred besedama »Redni študent«.
4. Vaše **odgovore na izpitna vprašanja vpišite** na mesta za odgovore od 1 do 20 na listu za odgovore, **tako da pobarvate krožec z ustrezno črko**. Pri vpisovanju odgovorov **upoštevajte navodila na listu za odgovore**.
5. Na vsako izpitno vprašanje je možen le en pravilen odgovor. Pravilni odgovori na vprašanja prinesejo po dve točki. Napačni odgovori se ocenjujejo z negativnimi točkami (pol točke za vsak napačen odgovor).
6. **Če pri posameznem vprašanju ne želite izbrati nobenega odgovora, označite x**. Tako označen odgovor ne bo prinesel niti pozitivnih, niti negativnih točk.

1. Kateri od navedenih zgodovinskih dogodkov oz. procesov je pomembno vplival na nastanek globalne sociologije, tj. sociologije, ki se raziskovalno ne omejuje le na posamezne nacionalne države?

- A) Francoska revolucija
- B) Prva svetovna vojna
- C) Epidemija HIV
- D) Dekolonizacija.

2. Z globalizacijo se praviloma povečuje tudi občutek empatije do drugih človeških bitij. Z empatijo mislimo na

- A) sposobnost razumevanja problemov drugih in temu primerno delovanje
- B) zavest, da se konkurenca v globalnem svetu povečuje in da moramo zato ustrezno poskrbeti za svoje interese
- C) močno vključenost posameznikov v primordiale skupnosti
- D) dejstvo, da čas in prostor nista več pomembni omejitvi pri prenosu informacij.

3. Katero od naštetih organizacij bi lahko šteli za mednarodno vladno organizacijo (international governmental organization)?

- A) Greenpeace
- B) Judovska diaspora
- C) Združeni narodi
- D) Amnesty International

4. Eden od pomembnih vidikov globalizma je

- A) hiter gospodarski razvoj na vseh kontinentih
- B) naraščanje neenakosti na globalni ravni kljub hitremu gospodarskemu razvoju na vseh kontinentih
- C) razširitev kulturnih identitet, tj. preseganje vezanosti zgolj na lokalne kulture
- D) krepitev kulturnega imperializma.

5. Katera od naštetih institucij oziroma organizacij je imela pomembno vlogo v evropski protoglobalizaciji?

- A) Nacionalna država
- B) Birokracija
- C) Krščanstvo

D) Civilna družba.

6. Kejnzejijanska (Keynesian) ekonomska politika vključuje

- A) progresivno obdavčitev prebivalstva
- B) zahtevo po splošni volilni pravici
- C) odpravo trga in uvedbo planskega gospodarstva
- D) zahtevo po neomejenem delovanju trga.

7. Na Kitajskem so komunisti po vodstvom Mao Ce Tunga (Mao Zedonga) prevzeli oblast leta

- A) 1917
- B) 1945
- C) 1949
- D) 1989.

8. Sociologi so že v 19. stoletju opozarjali na probleme, ki so bili povezani z vzponom industrijskega kapitalizma v Evropi. Eden od teh problemov naj bi bilo(-a)

- A) zmanjševanje družbene anomije
- B) naraščanje družbene kohezivnosti
- C) zmanjševanje pomena skupnostnih vezi
- D) naraščanje družbene mobilnosti.

9. Država blaginje, tj. država, ki državljanom ne priznava le pravnih in političnih pravic, ampak tudi socialne, se je najprej pojavila

- A) v socialističnih družbah po letu 1945
- B) na Japonskem in v vzhodni Aziji okrog leta 1960
- C) v Evropi v osemdesetih letih 19. stoletja
- D) v Veliki Britaniji na začetku industrijske revolucije, tj. okrog 1770.

10. Razprave o spreminjanju vloge nacionalne države v globaliziranem svetu kažejo, da

- A) se je nekoliko zmanjšala suverenost nacionalnih držav, zelo pa se je zmanjšala njihova avtonomija na številnih področjih
- B) se je močno okrepila suverenost nacionalnih držav, deloma pa se je zmanjšala njihova ekonomska avtonomija
- C) se je z krepitvijo suverenosti nacionalnih držav močno okrepila tudi njihova avtonomija, še zlasti na kulturnem področju

D) sta se dramatično manjšali tako suverenost kot avtonomija nacionalnih držav.

11. Sufražetsko gibanje, ki ga je mogoče šteti za enega od začetkov feminističnega gibanja, se je zavzemalo predvsem za

- A) večjo svobodo žensk pri izbiri intimnih parterjev
- B) pravico žensko do razporok
- C) volilno pravico (tudi) za ženske
- D) pravico žensk do izobraževanja na univerzah.

12. Neomarksistični družboslovci so pri posodobitvi Marxovega pojmovanja razredov morali upoštevati zlasti dejstvo, da

- A) so v razredi v sodobnih kapitalističnih družbah bolj ali manj izginili
- B) se je v sodobnih kapitalističnih družbah poglobila razredna polarizacija
- C) je delavski razred v sodobnih kapitalističnih družbah izpostavljen pavperizaciji
- D) se je v sodobnih kapitalističnih družbah znatno povečalo število pripadnikov srednjega sloja.

13. Na katero sociološko teoretsko tradicijo se opira trditev, da se kapital nikoli ni oziral na meje nacionalnih držav ter da je bil pri iskanju profita ekspanzionistično usmerjen?

- A) Nacionalistično
- B) Funkcionalistično
- C) Proto-globalizacijsko
- D) Marksistično.

14. V mednarodnem pravu je uveljavljeno razlikovanje med begunci in notranje razseljenimi osebami. Po tem razlikovanju so

- A) begunci prisilni migranti, razseljene osebe pa so se za migriranje odločile prostovoljno
- B) oboji prisilni migranti, vendar begunci migrirajo čez državne meje, razseljene osebe pa ne
- C) begunci prisilni migranti, ki migrirajo kolektivno (npr. cele družine ali plemena), razseljene osebe pa migrirajo individualno in praviloma puščajo doma svoje družine
- D) begunci migranti, ki ohranjanje stike z družbo izvora, razseljene osebe pa teh stikov nimajo.

15. Za kriminal belih ovratnikov je značilno, da

- A) storilci izvirajo iz višjih družbenih slojev
- B) so storilci najpogosteje zdravniki
- C) so njegove žrtve pripadniki najnižjih družbenih slojev
- D) je od vseh vrst kriminala najstrože preganjan in kaznovan.

16. Metafora »leteče gosi (flying geese)« so uporablja

- A) pri opisovanju ekoloških posledic hitre industrializacije
- B) pri analizi notranje povezanosti v imaginarnih skupnostih
- C) za opis demografske situacije, v kateri nataliteta znatno presega mortaliteto
- D) za ponazoritev gospodarske povezanosti med državami vzhodne Azije.

17. Za tretjo fazo demografske rasti (tranzicije) je/sta značilna/-o/-i

- A) nizka stopnja rodnosti in nizka stopnja umrljivosti
- B) pomanjkanje - zaradi hitre rasti prebivalstva - osnovnih življenjskih dobrin
- C) nesorazmerje med velikim deležem mladega prebivalstva in nizkim deležem starejšega (v celotnem prebivalstvu določene družbe)
- D) urejanje rasti prebivalstva s pomočjo evgeničnih ukrepov.

18. Oznaka »ekološki fašizem« se praviloma nanaša na

- A) uporabo nasilnih sredstev pri uveljavljanju prizadevanj za varovanje narave
- B) ekološke politike, ki so jo zagovarjali totalitarni režimi, se zlasti nacizem in fašizem
- C) prepričanja, da je varovanje narave možno le v režimih, ki niso demokratični
- D) sodelovanje med ekološkim gibanjem in gibanji, ki skušajo uveljaviti fašistično politično ureditev.

19. Angleški izrazi »skilled transients«, »sojourners« in »denizens« označujejo

- A) mednarodne migrante z visokim ekonomskim statusom
- B) poceni delovno silo, ki jo zaposlujejo transnacionalne gospodarske družbe
- C) mednarodne ilegalne migrante
- D) kvalificirane delavce v gospodarsko razvitih družbah, ki so jih prizadele posledice globalizacije.

20. Kako označujemo revščino, za katero je značilno pomanjkanje dobrin, ki zadovoljujejo temeljne človeške potrebe?

- A) Globalna revščina
- B) Temeljna revščina
- C) Absolutna revščina
- D) Totalna revščina
- E) Relativna revščina.